

Intellectivitatem: quod evidenter repugnat. (384).

II. Si queratur cur infinita hominum possibilium collectio, quæ tota simul potest cognosci, non possit tota simul creari: responde, in similibus questionibus consulendum esse fundamentale omnium Scientiarum Principium. (69).

Dum concipimus infinitam in Deo Intellectivitatem, hoc ipso concipimus infinitam hanc Dei Intellectivitatem, debere extendi ad infinitam omnem Individuorum possibilium Collectionem; quæ tota est in se & ex natura sua intelligibilis, quæ tota proinde patet necessariae Dei Intellectivitati. Contra, dum concipimus infinitam in Deo Activitatem: non ideo concipimus infinitam hanc Dei Activitatem debere extendi ad infinitam omnem Individuorum possibilium Collectionem, quæ est in se & ex natura sua incomsummabilis; quæ tota proinde non est in se creabilis.

III. Non inde sequitur Potentiam Dei minorem esse, quam Dei Intelligentiam. In suo perinde genere infinita est utraque hæc Dei perfectio: alia enim extenditur ad id omne quod potest cognosci; alia, ad id omne quod potest produci. Inde tantum sequitur utramque hanc Dei perfectionem in suo differre objecto; quod non eodem modo se habet relatè ad Potentiam, quo se habet relatè ad Intelligentiam.

Ex natura sua Possibilia possunt omnia cognosci, non possunt omnia creari. Quidquid cognoscit Deus, illud potest creare eo modo quo cognoscitur possibile, non alio modo quam quo cognoscitur possibile.

ARTICULUS QUINTUS.

DE SCIENTIA DEI.

473. OBSERVATIO. Ens in omni genere perfectionum absolutum & infinitum, est Ens infinitè intellectivum: intelligentia enim est perfectio simpliciter simplex, quam evidenter melius est habere quam non habere. (384)

Ens infinitè intellectivum, essentialiter intelligit & cognoscit quidquid est intelligibile, quidquid habet rationem Veri: infinita enim non foret ejus intellectivitas, si quid ipsam effugeret. Ergo divinam nihil latet, nihil effugit Intellectivitatem: quæ spectanda est tanquam speculum universalissimum & veracissimum, in quo tum Possibilia, tum Futura absolutè, tum Futura conditionatè, indefectibiliter ab æterno representantur.

474. ANNOTATIO. infinita hæc Dei Intellectivitas, universalissimum illud & veracissimum Speculum, nihil aliud est quam ipsa Dei natura & essentia, rerum omnium essentialiter reppresentativa. Unde, non multiplex, sed unica & simplicissima est, ex parte sui subjecti, Scientia divina.

Illa Dei Scientia, in se & in suo subjecto Deo unica & simplicissima, consideratur quasi multiplex ratione sui objecti, seu ratione sui termini; & dividitur in Scientiam simplicis intelligentiæ, quæ attingit Possibilia; in Scientiam visionis, quæ attingit Futura absoluta; in Scientiam medium, quæ attingit Futura conditionata, seu Futura quorum existentia pendet ab aliqua conditione quam potest Deus ad arbitrium suum vel ponere vel non ponere.

Circa Scientiam simplicis intelligentiæ, nulla est inter Philosophos opinionum diversitas. Non idem Opinorum consensus est inter Philosophos & Theologos, circa Scientiam visionis & Scientiam medium, de quibus duplice nobis hic paragrapho agendum incumbit.

PARAGRAPHUS PRIOR.

SCIENTIA VISIONIS,

475. DEFINITIO. Futurum absolutum aliud est necessarium, aliud liberum: utrumque est scientiæ visionis objectum.

I. Futurum absolutum necessarium est effectus quicunque à causa aliqua in se necessaria & minime libera produc-

tus: qualis foret eclipsis solis aut lunæ, lapsus aut impulsio lapidis; & sic de cæteris.

II. *Futurum absolutum liberum* est effectus quicunque à causa aliqua in se libera productus: qualis est præsens meæ manus scribentis motus; qualis fuit poenitentia divi Petri; qualis erit olim multiplex Antichristi scelus.

III. *Futuri absoluti nomen* habet in hoc praragrapho, quidquid extitit ab origine mundi, quidquid nunc existit, quidquid olim existet: quia hæc omnia sunt quasi totidem *Objecta futura*, respectu Dei illa ab æterno in sua essentia omnis veri repræsentativa videntis.

476. **OBSERVATIO.** Vignit communis ea semper persuasio, apud Israeliticum & apud Christianum Populum, sub antiqua & sub nova Lege: *Hominem esse liberum; & Deum esse Futuron omnium indefectibiliter præscium.* De conciliando inter se dupli illo philosophicæ rationis & divinæ revelationis dogmate, in quo non levis est difficultas, agitur in præsenti & sequenti paragrapcho.

I. Divinam Præscientiam cum humanam Libertate conciliare non valuerunt Græci olim Romanique Philosophi. Hinc in oppositas divisi sententias, aliœ omnem Homini libertatem, aliœ omnem futuris liberis veritatem ademerunt.

II. Divinam Præscientiam cum humana libertate conciliare tentarunt ultimis sæculis Bannesius & Molina, alter ope suorum Decretorum prædeterminantium, alter ope suorum Decretorum indifferentium.

Philosophico-Theologicum utriusque systema, modo exponemus & expendemus; prius absolute rejicentes, posterius nostro philosophandi modo adaptantes.

III. Divinam Præscientiam cum humana libertate conciliari non posse censuerunt nuperimis annis nonnulli Philosophi, imo & nonnulli Theologi. Hinc, homini libertatem dum attribuunt, conjecturalem duntaxat cognitionem defuroris liberis, Deo assignant: quorum opinio, nec sanx Philosophix, nec sanx Theologix, nobis videtur satis consonare.

IV. *Divinæ Præscientiæ quodnam sit Medium; seu, in quo & per quid prævideat Deus futura necessaria aut libera, paucis in antecessum indicamus.*

Futura necessaria prævidet Deus, tum in objectiva ipsorum Veritate, tum in Causis ipsa necessario producturis.

Futura libera non prævidet Deus in Causis ipsa producturis: quandoquidem nulla est necessaria connexio inter causas literas & ipsarum effectus. Superest ergo ut *Futura libera prævideat Deus, in objectiva ipsorum Veritate, seu in reali ipsorum futuritione: quæ cum sit aliquid verum, non potest effugere Essentiam divinam omnis Veritatis necessario repræsentativam.*

PRÆDETERMINANTIA BANNESII DECRETA.

477. **EXPLICATIO.** *Divinam Præscientiam cum humana Libertate conciliare conatur Schola Thomistica: tum ope quorumdam Decretorum prædeterminantium, quæ supponuntur inesse Deo; tum ope quarumdam prædeterminationum physicorum, quæ supponuntur inesse homini; & quæ in homine supponuntur esse effectus necessarius prædeterminantium Dni Decretorum. In hunc modum, juxta Bannesii discipulos, prævidentur à Deo *futura libera*, verbi gratia, futurum Antichristi peccatum.*

I. *Vider ab æterno Deus, vi perfectæ sua libertatis & supremi sui in suas omnes creaturas dominii, se posse Antichristo olim extituro dare, vel motionem physicam, qua liberè sed indefectibiliter prædeterminabitur ad bonum; vel aliam motionem physicam, qua liberè sed indefectibiliter prædeterminabitur ad Malum.*

II. *Decernit ab æterno Deus Antichristo olim extituro dare motionem physicam, qua indefectibiliter prædeterminabitur ad peccatum, potius quam motionem aliam physicam qua indefectibiliter prædeterminaretur ad virtutem.*

III. *Videt ab æterno Deus, tum in suo decreto prædeterminante, tum in motione physico-qua olim necessarius erit Tom. II.*

effectus Decreti hujus prædeterminantis, futurum Anti-christi peccatum.

Idem dici poterit de quolibet alio *futuro libero*, verbi, gratia, de prævaricatione Adami, de conversione divi Petri, de actuali mea aut tua qualicunque actione.

478. ADNOTATIO I. Excogitatum est à Dominicaco Bannès istud systema, versus finem decimi-sexti sæculi, trecentis circiter annis post mortem divi Thomæ, quocum commune nihil habet. Ecce tibi in hoc systemate, philosophicam Causarum concatenationem, in qua prævidet infallibiliter Deus eas nostras *Actiones futuras*, quæ pendent à libero nostræ voluntatis arbitrio.

I. Videt Deus in suo *Decreto prædeterminante*, motionem physicam ad bonum aut malum indefectibiliter prædeterminaturam.

II. Videt deinde Deus in hac *motione prædeterminante* determinationem inde olim nascituram ad bonum aut ad malum in tali homine.

Evidens est *prædeterminantem hanc motionem*, quæ homini essentialiter necessaria est ut possit agere, quæ homini datur aut denegatur ipso nullatenus consulto, esse debere ex natura sua incompatibilem, & cum omissione *actus* ad quem datur, & cum productione *actus* oppositi: alioquin ipsa non foret medium certum & infallibile, in quo indefectibiliter à Deo prævideretur *actus futurus*, sive bonus, sive malus, propter quem homini data supponitur.

479. ADNOTATIO II. In Bannesiano hoc systemate, dum adstruitur qualitercumque divina Præscientia, funditus everti & pessundari videtur humana Libertas.

Nam, quo fieri modo potest ut liber ego sim, verbi gratia, sub prædeterminante Dei Decreto, per quo l ponitur necessario & ineluctabiliter in me *motus quædam physica*, cuius in me existentiam nec procurare nec impedire ego possum; quæ antecedenter ad omnem meæ voluntatis functionem in me posita & recepta, meam ad bonum aut

ad malum determinationem indefectibiliter operatur: quæ ex natura sua ita connectitur cum effectu propter quem homini datur; ut ex natura sua sit incompatibilis, & cum omissione sui objecti, & cum productione contrarii?

Non magis liber videtur homo sub physicis Bannesi prædeterminationibus, quam sub necessitantibus Calvini Decretis: licet fundamentale Libertatis humanæ dogma admittant Bannesiani, quod negant Calviniani.

INDIFFERENTIA MOLINÆ DECRETA.

480. EXPLICATIO. Divinam Præscientiam cum humana Libertate felicius conciliare visus est Molina, cujus sistema sic se habet relatè ad Futura absoluta libera.

I. Videt Dens, per suam simplicis intelligentiæ scientiam, actum talē liberum, verbi gratia, peccatum Anti-christi, esse actum in se possibilem. (472).

II. Decernit Deus dare olim Antichristo & existentiam & libertatem & id omne ex quo pendet litera & liberè assumenda ad bonum aut ad malum determinatio: ita tamē ut illis Dei donis & auxiliis; neque ad bonum determinatè, neque ad malum determinatè, impellendus & inflectendus sit Antichristus: sed sola suæ voluntatis electio-ne & determinatione.

III. Ubi existet olim Antichristus, bonum inter & malum positus, & ad utrumque perinde liber, ineluctabiliter tenebitur ad alterutrum sese liberè determinare. Si olim sese liberè ad peccatum determinet Antichristus: *verum est quod sit peccatus*. Si verum est quod Antichristus sit olim peccatus: ecce tibi *veritatem objectivam* quæ latere & effugere nequit existentiam divinam, omnis veritatis essentia-liter repræsentativam.

IV. Prævidet igitur Deus futurum Antichristi peccatum, in futura existentia, in futura realitate *actus illius liberi*: qui actus, cum sit objectiva quadam veritas, in essentia divinal realiter & fidoliter debet ab æterno repræsentari. (471.)

Idem dici poterit de quocumque alio *Futuro libero*, verbi gratia, de prævaricatione Adami, de conversione di- vi Pauli, de actuali Petri ambulatione: quæ res sunt totidem *Futura libera*, respectu æternæ Dei Præscientiæ.

481. ADNOTATIO. Alius Homini, alias Deo cognoscendi modus est: quod diligenter est advertendum.

I. Non cognoscit *Hūm*, nisi per actus aut per habitus sue naturæ accidentales. Cognoscit *Deus*, per suam solam naturam omnis Veri essentialiter representativam.

Ut aliquam ego veritatem cognoscam, verbi gratia, existentiam Solis, tria necessario requiruntur: scilicet, mea mens, objectiva hæc veritas, & aliquis meæ mentis actus quo attingatur objectiva hæc veritas. Ut aliquam Deus veritatem cognoscat, duo tantum requiruntur: scilicet objectiva hæc veritas, & essentia divina.

II. Non movetur aut determinatur Deus ad cognitionem alicujus objecti creati, existentis aut futuri, necessarii aut liberi, per ipsummet objectum creatum: alioquin aliquam ad objecto creato dependentiam haberet Deus; quod ipsi essentialiter repugnat.

Movetur & determinatur Deus ad cognitionem ob- jecti qualiscumque creati, per suam dumtaxat *Essentiam*, omnis Veri essentialiter representativam. Unde, *Essentia di- vina* est cognitionum divinarum motivum, seu determinati- vum: objecta creata, necessaria aut libera, existentia aut futura, sunt cognitionum divinarum objectum seu ter- minus: *indefectibilis connexio*, inter *Essentiam* representati- vam & Objecta representata, constituit divinarum cog- nitionum infallibilitatem.

PROPOSITIO.

482. Inest Deo infallibilis Præscientia de *Futuris absolutis*, non modo necessariis, sed etiam liberis: non obstante divinæ Præscientiæ infallibilitati, humana Libertate, non obstante huma- næ Libertati, divinæ Præscientiæ infallibilitate.

DEMONSTRATIO. I. Certum est prævideri a Deo Fu- tura absoluta, tum necessaria, tum libera. Nam,

I. Ens infinita intellectivitate essentialiter præditum, objectivam omnem necessariò attingit veritatem: atqui fu- turis absolutis, tum necessariis, tum liberis, inest objecti- va veritas: ergo futura illa attingit necessariò infinita Dei intellectivitas. (471 & 474).

II. Futura absoluta, non modo necessaria, sed etiam libera præsciri a Deo docet & demonstrat Historia. Deo enim revelante, quam multa præixerunt Prophetæ; que indefectibile supponunt in Deo præscientiam Futurorum absolorum, ab humana libertate dependentium.

DEMONST. II. Certum est humanam Libertatem non obstarere aut nocere infallibilitati Præscientiæ, divinæ. Nam,

I. Quod existet per influxum causæ liberæ, tam veram existentiam habebit; quam id quod existet per influxum causa necessariæ: ergo futura existentia effectus liberi, non minus est veritas objectiva, divinæ patens Intellectivi- tati; quam futura existentia effectus necessarii.

Non fundatur infallibilitas divinæ Præscientiæ, in aliqua connexione indefectibili effectus futuri cum sua cau- sa; sed in connexione indefectibili effectus cogniti, cum cogni- tione ipsum representante. Sicut autem libertas hominis nunc liberè agentis, non obstat ne videatur præsens ejus actio: sic libertas hominis libere olim acturi, non obstat ne prævideatur futura ejus actio. Ergo divinæ Præscientiæ infallibilitati, non obstat aut nocet humana libertas.

DEMONST. III. Certum est infallibilitatem divinæ Præscientiæ, non obstarere aut nocere libertati humanæ. Nam,

I. Libertas humana, saltem quoad internos Animæ nostræ actus, tolli & destruiri non potest, nisi per aliquid quod in ipsa animi potentia recipiatur; nisi per aliquid quod activam animi potentiam intrinsecè ad unum deter- minet & necessitet. Atqui Præscientia divina non est ali- quid intrinsecum, imo est aliquid penitus extrinsecum ac-

tivæ huic potentie: ergo Præscientia divina non determinat & necessitat activam hanc potentiam.

II. Quod nostram supponit libertatem, illud nostram libertatem non tollit aut destruit: atqui Præscientia divina de actibus nostris liberis, nostram supponit libertatem: ergo nostram libertatem non tollit aut destruit.

Patet minor. Nam, non solum Deus prævidet actus nostros futuros, sed prævidet infallibiliter quod futuri sint liberi: nec ideo res evenient, quia à Deo præsidentur infallibiliter; sed ideo præsidentur à Deo, quia revera evenient. Q. E. D.

OBJECTIONES SOLVENDÆ.

483. OBJECTIO. I. Futuris liberis nulla est *objectiva Veritas*: ergo non possunt à Deo prævideri & præsciri futura libera in sua veritate *objectiva*. Patet antecedens: tum quia futura libera actu nihil sunt; tum quia nulla actu existit causarum series & concatenatio, vi cuius olim debeant esse aliquid.

RESPONSIO. Nego antecedens. Ut verum est hodie, quod liberè scribam tali hora: sic verum fuit heri, sic verum fuit ab æterno, quod hodie fuerim tali hora liberè scripturus.

Veram non minus existentiam habet illud quod existit dependenter à causa libera; quam illud quod existit dependenter à causa necessaria: ergo, vi *sux æqualis realitatis*, *æqualis futuritionis*, potest utrumque illud perinde patere essentiæ divinæ, omnis veri essentialiter repræsentativæ.

Ad probationem, distinguo priorem partem. Futura libera actu nihil sunt, quod existat actu, concedo; quod sit olim exticatum, nego.

Ut cognoscuntur à Deo *Possibilita*, in sua veritate *objectiva*, licet nihil illa sint actu existens: sic à Deo cognoscuntur *futura libera*, in sua veritate *objectiva*, in sua futura realitate; licet nihil actu existens illa sint.

484. INSTABIS I. Sint contradictoræ duæ propositiones de futuro contingentib[us] libero qualicumque, quales sunt duæ istæ: (*Antichristus peccabit*, *Antichristus non peccabit*).

Ex duabus illis aliisque similibus propositionibus una quidem indeterminatè est vera, & altera indeterminate est falsa, vi contradictionis (229): sed neutra in se est determinate vera, neutra determinate falsa.

Ergo neutrius determinatè veritas, aut falsitas potest à Deo cognosci: alioquin cognosceret Deus ut determinate verum, ut determinate falsum, id quod in se neque determinate verum est, neque determinate falsum.

RESPONSIO. Admissa suppositione, nego posteriorem antecedentis partem.

Vi contradictionis *solius*, necesse est ut ex duabus illis propositionibus una indeterminate sit vera & altera indeterminate falsa: sed vi *futuræ Antichristi determinationis*, altera determinata est vera, altera determinata est falsa.

Tempore enim existentis Antichristi, verum erit determinate vel *quod peccaverit*, vel *quod non peccaverit*. Ex duabus istis contradictoriis, quæ olim determinatae vera erit de præterito, nunc determinatae vera est de futuro,

Ex duabus contradictoriis propositionibus de futuro contingentib[us] libero, neutra est determinatae vera quoad nos: sed una est *in se determinatae vera*, illa scilicet quæ est rei enuntiatæ conformis; & altera *in se determinatae falsa*, illa nempe quæ rei enuntiatæ conformis non est.

Existit ergo in alterutra ex illis propositionibus, determinata veritas. Cur autem determinata hanc veritatem non attingat infinita illa divinæ *Essentia* intellectivitas, quam semper concipimus ut omnis veri essentialiter representativam?

485. INSTABIS II. Propositio quæ non habet actu veritatem determinatam, non est in se determinata vera: sed ex duabus propositionibus de futuro quocumque libero, neutra habet actu veritatem determinatam: ergo neutra est